

unesco

Slovenska
nacionalna komisija

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO

Bilten – januar / februar 2023

Generalni sekretar: Gašper Hrastelj

Spletna povezava: v izdelavi

VOJNA V UKRAJINI – AKTUALNO

<https://www.unesco.org/en/ukraine-war>

Vpis Odesa na UNESCO seznam svetovne dediščine

Odbor za svetovno dediščino se je v sredo, 25. januarja, odločil vpisati zgodovinsko središče pristaniškega mesta Odesa (Ukrajina) na seznam svetovne dediščine.

Ta odločitev priznava izjemno univerzalno vrednost območja in dolžnost vsega človeštva, da ga zaščiti.

[Odesa inscribed on UNESCO's World Heritage List in the face of threats of destruction | UNESCO](#)

AKTUALNO

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO – največji uspehi v letu 2022

Uspešno izvajanje programov Slovenske nacionalne komisije za UNESCO v letu 2022

Zastavljen program aktivnosti in projektov SNKU je bil v letu 2022 uspešno realiziran.

UNESCO seznam nesnovne kulturne dediščine

Večnacionalna nominacija Tradicije reje lipicancev ter slovenska nominacija Čebelarstvo v Sloveniji sta bili na medvladnem odboru za varovanje nesnovne kulturne dediščine potrjeni za vpis na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Nova UNESCO katedra na Univerzi na Primorskem

UNESCO je potrdil ustanovitev nove UNESCO katedre za interpretacijo in izobraževanje za spodbujanje celostnih pristopov k dediščini – UNESCO Chair of Interpretation and Education for Enhancing Integrated Heritage Approaches.

UNESCO je odobril podaljšanje delovanja 2 že obstoječih UNESCO kateder v Sloveniji

UNESCO katedra "Krasoslovno študijsko središče Unesca" na Univerzi v Novi Gorici v sodelovanju z ZRC SAZU Inštitutom za raziskovanje krasa ter UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne učne vire in odprto izobraževanje na Inštitutu Jožef Stefan.

UNESCO Globalni geoparki

Po uspešno izvedeni strokovni revalidaciji je izvršilni odbor UNESCO na svoji seji aprila 2022 potrdil, da bosta oba geoparka v Sloveniji – geopark Idrija in čezmejni geopark Karavanke / Karawanken – ostala člana globalne mreže UNESCO geoparkov.

UNESCO Learning Cities

V letu 2022 se je 77 mestnih občin iz 44 držav pridružilo Unescovi globalni mreži učečih se mest (GNLC) kot priznanja za njihova izjemna prizadevanja za vseživljensko učenje. Iz Slovenije so v globalno mrežo bile sprejete: Ljubljana, Ptuj in Laško.

30. obletnica članstva Slovenije v UNESCO

Leta 2022 smo praznovali 30. obletnico članstva Slovenije v UNESCO ter 30. obletnico ustanovitve Slovenske nacionalne komisije za UNESCO. Na posebnem posvetu v organizaciji Urada za UNESCO, ki je potekal 7.10.2022, se je udeležilo prek 120 predstavnikov Unescovih designacij in območij v Sloveniji, 2 ministra Vlade RS, predstavniki različnih vladnih resorjev in širša javnost.

Potres v Turčiji in Siriji

UNESCO je s svojimi partnerji in nacionalnimi organi izvedla prvo raziskavo škode na področju dediščine. V Siriji je UNESCO še posebej zaskrbljen zaradi razmer v starodavnem mestu Alepo, ki je na seznamu ogrožene svetovne dediščine. V citadeli so opazili veliko škodo. Zahodni stolp starega mestnega obzidja se je zrušil in več zgradb je oslabiljenih.

V Turčiji je UNESCO zaznal propad več zgradb v mestu Diyarbakır, kjer je del svetovne dediščine »Trdnjava Diyarbakır in kulturna krajina vrtov Hevsel«, pomembno središče rimskega, sasanidskega, bizantinskega, islamskega in otomanskega obdobja. Prizadeta bi lahko bila tudi druga mesta na seznamu svetovne dediščine nedaleč od epicentra, kot so Göbekli Tepe, Nemrut Dağ in Tell of Arslantepe.

UNESCO mobilizira svoje strokovnjake v sodelovanju s svojimi partnerji, kot je ICOMOS, da sestavi natančen popis škode, da bi zaščitil ta območja v sodelovanju z nacionalnimi organi, pri čemer se zaveda, da je njihova prednostna naloga na tej stopnji nujne nesreče, reševanje in pomoč življenj.

[Earthquake in Syria and Türkiye: UNESCO offers support | UNESCO](#)

Družbeni mediji: UNESCO vodi globalni dialog za izboljšanje zanesljivosti informacij

UNESCO je v okviru svojega mandata sprožil globalni dialog za zagotavljanje smernic za urejanje digitalnih platform, boj proti dezinformacijam in sovražnemu govoru ter zaščito svobode izražanja in človekovih pravic. Vrhunec bo mednarodna konferenca, organizirana na sedežu Unesca v Parizu 21. – 23.2.2023. V okviru zaključkov bo UNESCO predstavil globalne smernice za vlade, odločevalce, regulativne organe in digitalna podjetja.

[Social media: UNESCO leads global dialogue to improve the reliability of information | UNESCO](#)

UNESCO nagrada za mir

UNESCO je podelil nagrado Félixu Houphouëta Boignyja bivši nemški kanclerki Angeli Merkel. Nekdanja kanclerka je v glavnem mestu Slonokoščene obale Yamoussoukro prejel nagrado za mir Svetovne kulturne organizacije. Z nagrado je žirija počastila njene zasluge, da leta 2015 v Nemčiji zagotovi zaščito več kot 1,2 milijona beguncev.

Nagrada za mir Félixu Houphouëta Boignyja, ustanovljena leta 1989, se podeljuje posameznikom in organizacijam, ki so pomembno prispevali k spodbujanju in ohranjanju miru. Nagrado sta leta 1991 prvič prejela Nelson Mandela in Frederik Willem de Klerk.

Slovenija je v zadnjem nominacijskem ciklu predlagala argentinsko-slovenskega lazarista in misijonarja Petra (Pedro) Opeko.

[Angela Merkel is awarded the Félix Houphouët-Boigny-UNESCO Peace Prize | UNESCO](#)

KONFERENCE + DOGODKI – IZBOR

17. zasedanje medvladnega odbora UNESCO Konvencije o varovanju nesovne kulturne dediščine, UNESCO, Rabat, Maroko, 28.11. – 3.12.2022

Sedemnajsto zasedanje medvladnega odbora UNESCO Konvencije o varovanju nesovne kulturne dediščine je potekalo v Rabatu v Maroku 22. novembra do 3. decembra 2022. V teh dneh so se zbrali predstavniki 129 držav pogodbenic in razpravljali o številnih vprašanjih, ki so pomembna za varovanje žive dediščine po vsem svetu in za prihodnost Konvencije.

Odbor je soglasno potrdil dva nova vpisa iz Slovenije: Čebelarstvo v Sloveniji ter Tradicije reje lipicancev.

Zasedanja se je udeležila Špela Spanžel, predstavnica Ministrstva za kulturo in članica Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

[Seventeenth session of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage - intangible heritage - Culture Sector - UNESCO](#)

Global Forum on the Ethics of AI »Ensuring Inclusion in the AI World«, Praga, 13.12.2022

Prvi globalni forum o etiki umetne inteligence s temo »Zagotavljanje vključenosti v svet umetne inteligence« je gostila Češka republika 13. decembra 2022 v Pragi v okviru češkega predsedovanja Svetu Evropske unije in pod pokroviteljstvom Unesca. Označuje pomemben mejnik v smeri izgradnje trdne mednarodne koalicije, ki zagotavlja etični razvoj in uporabo umetne inteligence po vsem svetu po sprejetju Priporočila o etiki umetne inteligence novembra 2021.

Forum je pregledal nacionalna prizadevanja za spodbujanje etičnega razvoja in uporabe umetne inteligence ter opredelil najboljše regulativne prakse in institucionalne nastavitve za zagotovitev etičnega razvoja teh tehnologij. Povabljeni strokovnjaki so analizirali, kako lahko Unescovo priporočilo podpre prizadevanja EU za napredek tehnološkega razvoja, ki temelji na vrednostih, in tako evropsko perspektivo prenese na globalno raven.

Foruma se je aktivno udeležil Minister za izobraževanje, znanost in šport, dr. Igor Papič. Člana delegacije sta bila generalni sekretar SNKU ter direktor IRCAI.

[Global Forum on Ethics of AI \(globalforumai.cz\)](#)

POKROVITELJSTVA + SVETOVNI DNEVI + OBLETNICE

24.1. – Svetovni dan izobraževanja

© MVZI

Generalna skupščina Združenih narodov je 24. januar razglasila za mednarodni dan izobraževanja, ki obeležuje vlogo izobraževanja za mir in razvoj. Brez vključujočega in pravičnega kakovostnega izobraževanja in vseživljenjskih priložnosti za vse državam ne bo uspelo doseči enakosti spolov in prekiniti krog revščine, zaradi česar na milijone otrok, mladostnikov in odraslih nima enakih možnosti.

UNESCO je edina organizacija, ki spremlja napredek v izobraževanju po vsem svetu. S svojim celovitim razumevanjem izobraževanja, inovativnimi izobraževalnimi koncepti in široko mrežo stikov v izobraževalni svetovni skupnosti edinstveno prispeva k izboljšanju izobraževanja po vsem svetu.

Leto 2023 nas opozarja, da je pol obdobja izvajanja Agende 2030 že za nami. Zato bo Organizacija Združenih narodov v septembru vse države članice povabila na svetovni vrh SDG Summit 2023 v New Yorku, da skupaj pregledajo napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja. Svojo pozornost bodo posvetili predvsem vlaganju v ljudi.

Peti mednarodni dan izobraževanja smo 24. januarja 2023 obeležili pod sloganom »vlagati v ljudi, dati prednost izobraževanju«. Na podlagi globalnega zagona, ki ga je ustvaril vrh ZN o preoblikovanju izobraževanja septembra 2022, je letošnji dan pozval k ohranitvi močne politične mobilizacije okoli izobraževanja in začrtal pot za prenos zavez in globalnih pobud v dejanja.

UNESCO letošnji mednarodni dan posveča dekletom in ženskam v Afganistanu, ki jim je bila odvzeta pravica do izobraževanja. Poziva k takojšnji odpravi prepovedi, ki jim omejuje dostop do izobraževanja.

[International Day of Education | UNESCO](#)

[Mednarodni dan izobraževanja | GOV.SI](#)

3.2. – Otvoritev Kurentove hiše na Ptuj

©Zveza društev kurentov

Zveza društev kurentov in ptujška občina sta na Ptuj odprla Kurentovo hišo, ki predstavlja in postavlja kurenta na pomembno mesto zgodovinskega pomena. Je plod prizadevanj društev, ki ohranjajo tradicijo kurenta in njegovega obredja. Idejni pobudnik in realizator Kurentove hiše je Zveza društev kurentov, ki ima več kot 1100 članov.

Častni pokrovitelj Kurentove hiše je Slovenska nacionalna komisija za UNESCO – za obdobje 2023 – 2029.

11. – 21.2. – Kurentovanje

©Slovenia.si

Kurentovanje je največji slovenski pustni karneval, ki organizirano poteka že od leta 1960. Nastalo je na pobudo Draga Hasla in somišljenikov, ki so ga prvič organizirali skupaj z Zgodovinskim društvom Ptuj.

Obhodi kurentov spadajo med najvidnejše tradicionalne pustne šege pri nas, kurent pa se kot prepoznaven pustni lik v dokumentih pojavlja vsaj od leta 1880. Čeprav so na seznam vpisani obhodi, v to prakso sodi tudi znamenita kurentova oprava. V nominaciji je sicer opredeljeno območje, na katerem se pojavljajo skupine kurentov, gre predvsem za območje severovzhodne Slovenije, vendar kot poudarja Anja Jerin iz Slovenskega etnografskega muzeja, kjer so koordinirali pisanje nominacije, vpis točno določenih skupin kurentov na Unescov seznam ne omejuje teh figur pri nastopanju v drugih okoljih.

Obhodi kurentov so uvrščeni na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine od leta 2017. UNESCO je tudi v letu 2023 odobril in prevzel častno pokroviteljstvo.

[Kurentovanje](#)

13.2. – Svetovni dan radia

©UNESCO

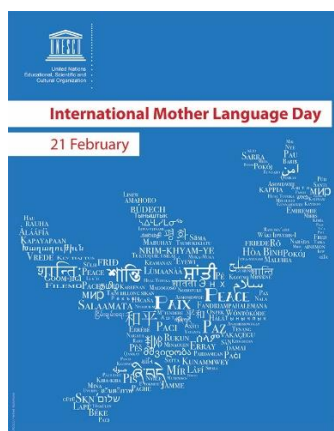
13. februar, ki so ga leta 2011 razglasile države članice Unesca, Generalna skupščina Združenih narodov pa ga je leta 2012 sprejela za mednarodni dan, je postal Svetovni dan radia (World Radio Day).

Radio je močan medij za slavljenje človeštva v vsej njegovi raznolikosti in je platforma za demokratični diskurz. Na svetovni ravni radio ostaja najbolj razširjen medij. Ta edinstvena sposobnost doseganja najširšega občinstva pomeni, da lahko radio oblikuje družbeno raznolikost, postane arena za vse glasove, da spregovorijo, so zastopani in slišani. Radijske postaje bi morale služiti vsem različnim skupnostim, ponujati najrazličnejše programe, stališča in vsebine ter odražati raznolikost občinstva v svojih organizacijah in delovanju.

Radio je po različnih mednarodnih poročilih še vedno eden najbolj zaupanja vrednih in uporabljenih medijev na svetu.

[World Radio Day | UNESCO](#)

21.2. – Svetovni dan materne jezika

Education
2030
©UNESCO

Ideja za praznovanje mednarodnega dneva materne jezika je bila pobuda Bangladeša. Odboren je bil na generalni konferenci Unesca leta 1999, od leta 2000 pa ga obeležujemo po vsem svetu.

UNESCO verjame v pomen kulturne in jezikovne raznolikosti za trajnostne družbe. V okviru svojega mandata za mir je prizadevanje za ohranjanje razlik v kulturah in jezikih, ki spodbujajo strpnost in spoštovanje drugih.

Večjezične in večkulturne družbe obstajajo prek svojih jezikov, ki prenašajo in ohranjajo tradicionalno znanje in kulture na trajnosten način. Jezikovna raznolikost je vse bolj ogrožena, saj izginja vse več jezikov

Globalno 40 odstotkov prebivalstva nima dostopa do izobraževanja v jeziku, ki ga govori ali razume. Kljub temu je večjezično izobraževanje napredovalo z naraščajočim razumevanjem njegovega pomena, zlasti v zgodnjem šolanju, in večjo zavezanostjo njegovemu razvoju v javnem življenju.

24. mednarodni dan materne jezika se bo osredotočil na temo Večjezično izobraževanje – nujnost preobrazbe izobraževanja.

Večjezično izobraževanje, ki temelji na maternem jeziku, olajšuje dostop do učenja in vključevanje v učenje skupinam prebivalstva, ki govorijo nedominantne jezike, jezike manjšin in avtohtone jezike. Na dogodku, ki ga bo 21. februarja organiziral Unesco, bodo raziskovali in razpravljali o potencialu večjezičnosti za preoblikovanje izobraževanja z vidika vseživljenjskega učenja in v različnih kontekstih.

[International Mother Language Day | UNESCO](#)

PUBLIKACIJE

History under attack: Holocaust denial and distortion on social media

[History under attack: Holocaust denial and distortion on social media - UNESCO Digital Library](#)

* * *